

32002L0039

05.7.2002

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 176/21

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2002/39/EÜ,
10. juuni 2002,
millega muudetakse direktiivi 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste konkurentsile avamise jätkamise kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2 ning artikleid 55 ja 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse regioonide komitee arvamust, ⁽³⁾

toimides asutamislepingu artiklis 251 ettenähtud menetluse kohaselt ⁽⁴⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu on oma 7. veebruari 1994. aasta resolutsioonis ühenduse postiteenuste arengu kohta ⁽⁵⁾ nimetanud ühenduse postipoliitika üheks peamiseks eesmärgiks postituru edasist järkjärgulist kontrollitud liberaliseerimist ja universaalteenuse osutamise kestvat tagamist.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiviga 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta ⁽⁶⁾ kehtestati ühenduse tasandil postisektorit reguleeriv raamistik, mis hõlmab meetmeid universaalteenuse tagamiseks ja nende postiteenuste piirmäärade sätestamiseks, mida liikmesriigid võivad universaalteenuse alalhoidmiseks reserveerida oma universaalteenuse pakkujale (pakkujatele), ning ajakava turu konkurentsile avamise jätkamist käsitleva otsuse tegemiseks, mille eesmärk on postiteenuste ühtse turu loomine.
- (3) Asutamislepingu artiklis 16 rõhutatakse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste erilist kohta liidu ühistes väärtustes ja nende tähtsust sotsiaalse ja territoriaalse

ühtekuuluvuse edendamisel. Lisaks tunnistatakse vajadust hoolitseda selle eest, et sellised teenused toimiksid nende eesmärkide täitmist võimaldavate põhimõtete ja tingimuste alusel.

- (4) Euroopa Parlamendi 14. jaanuari 1999. aasta ⁽⁷⁾ ja 18. veebruari 2000. aasta ⁽⁸⁾ resolutsioonis Euroopa postiteenuste kohta rõhutatakse postiteenuste majanduslikku ja sotsiaalset tähtsust ja universaalteenuse kõrge kvaliteedi säilitamise vajadust.
- (5) Selles valdkonnas võetavad meetmed tuleks kavandada nii, et saavutatakse asutamislepingu artikli 2 kohased ühenduse sotsiaalsed eesmärgid, nimelt tööhõive ja sotsiaalkaitse kõrge tase.
- (6) Maapiirkondade postivõrgul on muu hulgas mäestikualadel ja saartel oluline ülesanne integreerida ettevõtjad riigi ja maailma majandusse ning säilitada mäestikualadel ja saartel sotsiaalne ühtekuuluvus ja tööhõive. Lisaks võivad mäestikualade ja saarte postiasutused pakkuda olulist infrastruktuurivõrku, mis võimaldab üldist juurdepääsu uutele telekommunikatsioonitehnoloogiatele.
- (7) Lissabonis 23. ja 24. märtsil 2000 kokkutulnud Euroopa Ülemkogu eesistuja järeldustes esitati kaks postiteenuste suhtes kohaldatavat otsust, milles nõuti komisjoni, nõukogu ja liikmesriikide meetmeid vastavalt nende sellekohastele volitustele. Nõutavad meetmed on järgmised: kehtestada aasta 2000 lõpuks postiteenuste takistuste kõrvaldamise strateegia ja kiirendada liberaliseerimist selles valdkonnades nagu postiteenused, pidades silmas selliste teenuste täielikult toimiva turu saavutamise eesmärki.
- (8) Lisaks leidis Lissabonis kokkutulnud Euroopa Ülemkogu, et siseturu ja teadmistel põhineva majanduse raames on väga oluline täielikult arvesse võtta asutamislepingu sätteid, mis on seotud üldist majandushuvi pakkuvate teenustega ja ettevõtjatega, kellele selliste teenuste osutamine on ülesandeks tehtud.
- (9) Komisjon on ette võtnud ühenduse postisektori põhjaliku ülevaatuse, mis hõlmab uuringute tellimist sektori majandusliku, sotsiaalse ja tehnoloogilise arengu kohta, ja põhjalikult konsulteerinud huvitatud pooltega.

⁽¹⁾ EÜT C 337 E, 28.11.2000, lk 220 ja EÜT C 180 E, 26.6.2001, lk 291.

⁽²⁾ EÜT C 116, 20.4.2001, lk 99.

⁽³⁾ EÜT C 144, 16.5.2001, lk 20.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi arvamus, 14. detsember 2000 (EÜT C 232, 17.8.2001, lk 287), nõukogu ühine seisukoht, 6. detsember 2001 (EÜT C 110 E, 7.5.2002, lk 37) ja Euroopa Parlamendi otsus, 13. märts 2002 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata). Nõukogu otsus, 7. mai 2002.

⁽⁵⁾ EÜT C 48, 16.2.1994, lk 3.

⁽⁶⁾ EÜT L 15, 21.1.1998, lk 14.

⁽⁷⁾ EÜT C 104, 14.4.1999, lk 134.

⁽⁸⁾ EÜT C 339, 29.11.2000, lk 297.

- (10) Ühenduse postisektor vajab tänapäevast reguleerivat raamistikku, mille eesmärk on eelkõige postiteenuste siseturu tõhustamine. Parem konkurentsivõime peaks võimaldama postisektorit integreerida alternatiivsete kommunikatsioonimeetoditega ja aitama parandada üha nõudlikumatele kasutajatele pakutavat teenust.
- (11) Põhieesmärgi, direktiivi 97/67/EÜ artikli 3 kohaselt liikmesriikide poolt määratletud kvaliteedistandardile vastava universaalteenuse osutamise kestva tagamise saavutamine järjekindlalt kogu ühenduses on võimalik siis, kui selles valdkonnas säilitatakse teenuste reserveerimise võimalus ja samal ajal garanteeritakse piisava teenuste osutamise vabaduse kaudu tõhususe kõrge tase.
- (12) Keskmiseks ajavahemikuks ennustatud nõudluse suuremine kogu postisektoris võiks aidata korvata seda turuosa vähenemist, mida turu avamise jätkamine võib universaalteenuse osutajatele põhjustada, ja kaitseks sellega ka edaspidi universaalteenust.
- (13) Tehnoloogia areng ja turusurve tõhususe suurendamiseks on kõige tähtsamad postisektori tööhõivet mõjutavad muutust soodustavad tegurid; ülejäänud muutust soodustavate tegurite hulgas on turu avamine väiksema tähtsusega. Turu avamine aitab laiendada postiturgusid ja nimetatud meetmetest (või nende prognoosimisest) tulenevad personalikoondamised universaalteenuse osutajate hulgas korvab tõenäoliselt tööhõive kasv eraettevõtjate ja uute turuletulijate hulgas.
- (14) On asjakohane ühenduse tasandil ette näha kirjaturu järkjärgulise ja kontrollitud konkurentsile avamise ajakava, mis annab kõigile universaalteenuse osutajatele piisavalt aega edaspidigi selliste moderniseerimis- ja ümberkorraldamismeetmete võtmiseks, mida on vaja nende pikaajalise elujõulisuse tagamiseks uutes turutingimustes. Lisaks on vaja küllaldaselt pikka ajavahemikku, mis võimaldaks liikmesriikidel kohandada oma reguleerimissüsteeme avatuma keskkonnaga. Seetõttu on asjakohane ette näha turu avamise jätkamine järkjärgulise lähenemisviisi kohaselt, nii et see toimuks turu märkimisväärset, kuid kontrollitud avamist tähistavate vaheastmete kaupa, millele järgneks hinnang ja ettepanek, milles kinnitatakse vajaduse korral aasta 2009 postiteenuste siseturu täieliku rakendamise tähtjaks või määratakse kindlaks vastav alternatiivne samm selle suunas, võttes arvesse hinnangu tulemusi.
- (15) On asjakohane tagada, et turu avamise järgmised astmed on oma laadilt olulised ja tegelikkuses liikmesriikide poolt saavutatavad ning tagavad samas universaalteenuse jätkumise.
- (16) Universaalteenuse osutajale reserveeritud teenuste kaalu- ja raskuspiirangute üldine vähendamine 100 grammini aastal 2003 ja 50 grammini aastal 2006 koos väljamineva rahvusvahelise posti täieliku konkurentsile avamisega võimalike eranditega sel määral, mis on vajalik universaalteenuse osutamise tagamiseks, on suhteliselt lihtsad ja kontrollitud, kuid ometi olulised järgmised etapid.
- (17) Ühenduses moodustavad tavalised kirjad, mille kaal on 50–350 grammi, keskmiselt ligi 16 % universaalteenuse osutajate kogupostitulust, millest 9 % on tavalised 100–350 grammi kaaluvad kirjad; 50-grammisest kaalu- ja raskuspiirangust allapoole jääv väljaminev rahvusvaheline post moodustab keskmiselt ligi 3 % universaalteenuse osutajate kogupostitulust.
- (18) Reserveeritavate teenuste hinnapiirang ehk kiireima standardikategooria esimese kaaluastme kirjasaadetise kolmekordne üldhind aastal 2003 ja kahe ja poole kordne aastal 2006 on asjakohane koos vajaduse korral kohaldatava 100- ja 50-grammise kaalu- ja raskuspiiranguga.
- (19) Enamikus liikmesriikides on otsepostil juba praegu dünaamiline ja kasvav oluline kasvuväljavaadetega turg ja ka ülejäänud liikmesriikides on märkimisväärne kasvupotentsiaal. Otsepost on juba suuresti konkurentsile avatud kuues liikmesriigis. Konkurentsist tulenev teenuste paindlikkuse ja hinnakujunduse paranemine parandab otseposti asendit muude massiteabevahendite suhtes, mis omakorda tekitab tõenäoliselt uusi postisaadetisi ja tugevdab üldiselt posti- ja raskuspiirangude valdkonda. Tuleks ette näha, et universaalteenuse osutamiseks vajalikul määral võib otseposti reserveerimist siiski jätkata eespool nimetatud kaalu- ja hinnapiirangute raames.
- (20) Väljaminev rahvusvaheline post moodustab keskmiselt 3 % kogupostitulust. Turu selle osa avamine kõigis liikmesriikides koos eranditega, mis on vajalikud universaalteenuse osutamise tagamiseks, võimaldaks erinevatel postioperaatritel koguda, sorteerida ja transportida kogu väljaminevat rahvusvahelist posti.
- (21) Sissetuleva rahvusvahelise posti avamine konkurentsile võimaldaks mööda hiilida 100 grammisest raskuspiirangust aastal 2003 ja 50-grammisest raskuspiirangust aastal 2006 osa siseturukliku masspostituse ümberpaigutamise teel, muutes

- nimetatud avamise mõju ettearvamatuks. Kirjasaadetiste päritolu kindlaksmääramine võiks tekitada lisaprobleeme rakendamisel. Tavaliste sissetulevate rahvusvaheliste kirjasaadetiste ja otseposti ning tavaliste siseriiklike saadetiste 100-grammine ja 50-grammine kaalupiirang on praktiline, sest see ei võimalda möödahiilimist ülalnimetatud viisil või üksikute kirjasaadetiste kaalu kunstliku suurendamise teel.
- (22) Postiteenuste siseturu täieliku rakendamise järgmistele etappidele suunatud ajakava koostamine praegu on oluline nii universaalteenuse pikaajalise elujõulisuse kui uusaegse ja tõhusa posti jätkuva arengu seisukohast.
- (23) On asjakohane jätkuvalt ette näha, et liikmesriigid võiksid reserveerida teatavaid postiteenuseid oma universaalteenuse osutajale (osutajatele). See kord võimaldaks universaalteenuse osutajatel lõpule viia oma tegevuse ja inimressursside kohandamine suuremale konkurentsile, ilma et see häiriks nende finantstasakaalu ja ohustaks universaalteenuse tagamist.
- (24) On asjakohane määratleda uued kaalu- ja hinnapiirangud ning teenused, mille suhtes neid võidakse kohaldada, ning ette näha järgmine läbivaatamine ja otsus, millega vajaduse korral kinnitatakse postiteenuste siseturu täieliku rakendamise tähtjaks aasta 2009 või määratakse läbivaatuse tulemuste põhjal kindlaks asjakohane alternatiivne vaheetapp.
- (25) Liikmesriigi poolt vastuvõetud meetmed, sealhulgas garantiifondi loomine või selle tegevuse võimalik muutmine või rakendamine või maksed, võivad hõlmata liikmesriigi poolt või riigiresursside kaudu mis tahes vormis antud abi asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, millest tuleb eelnevalt teatada komisjonile asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt.
- (26) Konkurentidele litsentside andmise universaalteenuse valdkonnas võib ühendada nõudega, et sellised litsentsisaajad peavad osalema universaalteenuse osutamises.
- (27) Direktiiviga 97/67/EÜ nähakse ette, et liikmesriigid peavad nimetama postisektorisse ühe või mitu siseriiklikku reguleerivat asutust, kes oleksid postioperaatoritest õiguslikult lahus ja oma tegevuses neist sõltumatud. Euroopa postiturude dünaamikat silmas pidades tuleks siseriiklike reguleerivate asutuste tähtsat rolli tunnustada ja edendada eeskätt seoses ülesandega tagada reserveeritud teenuste osutamine, välja arvatud liikmesriikides, kus ei ole reserveeritud teenuseid. Direktiivi 97/67/EÜ artikliga 9 lubatakse liikmesriikidel selle direktiiviga seatud eesmärkidest kaugemale minna.
- (28) Oleks asjakohane, et siseriiklikud reguleerivad asutused ühendaksid litsentside kehtestamisega nõude, et litsentsisaajate teenuste tarbijatele on olemas läbipaistev, lihtne ja odav kaebuste menetlemise kord olenemata sellest, kas need kaebused on seotud universaalteenuse osutaja (osutajate) või luba omavate operaatorite, sealhulgas üksikute litsentsiomanike teenustega. Lisaks võib olla asjakohane, et see kord oleks kättesaadav kõigi postiteenuste kasutajatele olenemata sellest, kas tegemist on universaalteenustega või mitte. Selline kord peaks hõlmama menetlused vastutuse kindlaksmääramiseks postisaadetiste kadumise või kahjustuse korral.
- (29) Universaalteenuse osutajad osutavad tavaliselt äriklientidele, erinevate klientide jaoks posti koondajatele ja massposti saatjatele teenuseid, mis võimaldavad neil siseneda postivoolu eri punktides ja eri tingimustel, võrreldes tavalise kirjateenusega. Seda tehes peaksid universaalteenuse osutajad järgima läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid nii kolmandate isikute vahel kui kolmandate isikute ja samaväärseid teenuseid pakkuvate universaalteenuse osutajate vahel. Et teenuste osutamisel järgitaks mittediskrimineerimise põhimõtet, peaksid sellised teenused olema kättesaadavad ka eraklientidele, kes saavad posti samadel tingimustel.
- (30) Et teavitada Euroopa Parlamenti ja nõukogu postiteenuste siseturu arengu kohta, peaks komisjon esitama neile institutsioonidele korrapäraselt aruandeid käesoleva direktiivi kohaldamise kohta.
- (31) On asjakohane direktiivi 97/67/EÜ kehtivusaja lõpp edasi lükata kuni 31. detsembrini 2008. See tähtaeg ei tohiks mõjutada liikmesriikide poolt vastavalt direktiivile 97/67/EÜ kehtestatud loa andmise korda.
- (32) Seetõttu tuleks direktiivi 97/67/EÜ vastavalt muuta.
- (33) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei piira asutamislepingu konkurentsi ja teenuste osutamise vabaduse eeskirjade kohaldamist, nagu selgitatakse komisjoni teadaandes, mis käsitleb konkurentsieeskirjade kohaldamist postisektori suhtes ja teatavate postiteenustega seotud riiklike meetmete hindamist, (1)

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 97/67/EÜ muudetakse järgmiselt.

1. Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

“Artikkel 7

1. Liikmesriigid võivad universaalteenuse säilitamise tagamiseks vajalikul määral jätkata teenuste reserveerimist universaalteenuse osutajale (osutajatele). Need teenused piirduvad üksnes siseriikliku kirj vahetuse ja sissetulevate rahvusvaheliste kirjasaadetiste kogumise, sorteerimise, transportimise ja kätetoimetamisega, olenemata sellest, kas tegemist on kiirendatud kätetoimetamisega või mitte, järgmiste kaalu- ja hinnapiirangute raames. Alates 1. jaanuarist 2003 on kaalupiirang

(1) EÜT C 39, 6.2.1998, lk 2.

100 grammi ja alates 1. jaanuarist 2006 on kaalu piirang 50 grammi. Neid kaalu piiranguid ei kohaldata alates 1. jaanuarist 2003, kui hind võrdub võimaliku kiireima standardikategooria esimese kaaluastme kirjasaadetise kolmekordse üldhinnaga või on sellest kõrgem, ega alates 1. jaanuarist 2006, kui hind võrdub kahe ja poole kordse üldhinnaga või on sellest kõrgem.

Pimedatele ja vaegnägijatele ettenähtud tasuta postiteenuste korral on lubatud erandid kaalu- ja hinnapiirangutest.

Universaalteenuse osutamiseks vajalikul määral võib otseposti reserveerimist jätkata samade kaalu- ja hinnapiirangute raames.

Universaalteenuse osutamise tagamiseks vajalikul määral, näiteks kui postitegevuse teatavad sektorid on juba liberaliseeritud või kui liikmesriigi postiteenuste eriomadused seda eeldavad, võib väljamineva rahvusvahelise posti reserveerimist jätkata samade kaalu- ja hinnapiirangute raames.

2. Dokumendivahetust ei või reserveerida.

3. Komisjon lõpetab tuleviku-uuringu, milles hinnatakse iga liikmesriigi puhul mõju, mis postiteenuste siseturu täielikul rakendamisel 2009. aastal on universaalteenusele. Uuringu järelduste põhjal esitab komisjon 31. detsembriks 2006 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande koos ettepanekuga, milles vajaduse korral kinnitatakse postiteenuste siseturu täieliku rakendamise tähtajaks aasta 2009 või määratakse uuringu järelduste põhjal kindlaks muu vaheetapp.”

2. Artiklile 12 lisatakse järgmised taanded:

— kui universaalteenuse osutajad kohaldavad erihindu näiteks ettevõtete, massposti saatjate või eri klientidelt saadud posti koondajate suhtes, peavad nad järgima läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid nii hindade kui nendega seotud tingimuste osas. Hindades võetakse arvesse kokkuhoitud kulusid, võrreldes standardteenusega, hõlmates kõiki teenuseid, mida pakutakse üksikute postisaadetiste kogumise, transpordi, sorteerimise ja kättetoimetamise osas, ja neid kohaldatakse koos nendega seotud tingimustega võrdselt nii erinevate kolmandate isikute kui kolmandate isikute ja samaväärseid teenuseid pakkuvate universaalteenuse osutajate vahel. Kõik need hinnad peavad olema kättesaadavad ka era klientidele, kes saavad posti samadel tingimustel,

— reserveeritud teenuste sektorisse mittekuuluvate universaalteenuste ristsubsideerimine reserveeritud teenuste sektori tuludest on keelatud, välja arvatud määral, mis on tingimata vajalik konkreetsete universaalteenusekohustuste täitmiseks konkurentidele avatud valdkonnas; välja arvatud liikmesriikides, kus reserveeritud teenuseid ei ole, peavad

siseriiklikud reguleerivad asutused vastu võtma vastavad eeskirjad ja teavitama sellistest meetmetest komisjoni.”

3. Artikli 19 esimene ja teine lõik asendatakse järgmistega:

“Liikmesriigid tagavad, et kehtestatakse kasutajate kaebuste, eelkõige postisaadetiste kaotsimineku, varguse ja rikkumisega või teenuse kvaliteedistandarditele mittevastavusega seotud kaebuste lahendamise selge, lihtne ja odav kord (kaasa arvatud menetlused vastutuse kindlaksmääramiseks juhtudel, kui operaatoreid on rohkem kui üks).

Liikmesriigid võivad sätestada, et seda põhimõtet kohaldatakse ka selliste teenuste kasutajate suhtes, mis:

- ei kuulu artiklis 3 määratletud universaalteenuse kohaldamisalasse või
- kuuluvad artiklis 3 määratletud universaalteenuse kohaldamisalasse, kuid mida universaalteenuse osutaja ei paku.

Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et esimeses lõigus nimetatud kord võimaldab lahendada vaidlusi õiglaselt ja kiiresti, ning näevad vajaduse korral ette hüvitamis- ja/või kompensatsioonimeetmeid.”

4. Artikli 22 kolmas lõik asendatakse järgmisega:

“Siseriiklikud reguleerivad asutused peavad eelkõige tagama käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise ja vajaduse korral kehtestama kontrolli ja erimenetlused, et tagada reserveeritud teenuseid käsitlevate eeskirjade järgimine. Nad võivad ka olla vastutavad konkurentsi-eeskirjade täitmise eest postisektoris.”

5. Artikkel 23 asendatakse järgmisega:

“Artikkel 23

Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, esitab komisjon iga kahe aasta tagant ja esimene kord hiljemalt 31. detsembriks 2004 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, sealhulgas asjakohase teabe kõnealuse sektori arengu, eelkõige majandus-, sotsiaal-, tööhõive- ja tehnoloogiaaspektide kohta ning teenuse kvaliteedi kohta. Aruandele lisatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule vajaduse korral tehtavad ettepanekud.”

6. Artikkel 27 asendatakse järgmisega:

“Artikkel 27

Käesoleva direktiivi sätteid, v.a artikkel 26, kaotavad kehtivuse 31. detsembril 2008, kui vastavalt artikli 7 lõikele 3 ei otsustata teisiti. See tähtaeg ei mõjuta artiklis 9 kirjeldatud loa andmise korda.”

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 31. detsembril 2002. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendes meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 10. juuni 2002

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

J. PIQUÉ I CAMPS